

ΔΕΚΑΗΜΕΡΟΝ

Ναυάγια καὶ ναυαγοί. — "Ελληνες καὶ Μῆδοι. — Ἀναχώρησις ἡθοποιοῦ, ἄφιξις σκυλῶν. — Τὸ passa-lempro ἐν Ἀθήναις. — Μία σκέψις καθε τούτου.

Αν σὰς ὁμιλοῦσα περὶ τοῦ ἐν τῷ Εὐβοϊκῷ γενομένου ἐσχάτως ναυαγίου, πολὺ φοβοῦμαι ὅτι τὸ δεκάημερον αὐτὸ θὰ μετεβάλλετο ἀμέσως ὡς διὰ μαγείας εἰς Εἰκοσαῆμερον. Ἀλλὰ καὶ ἐστὶ δὲν πιστεῦω νὰ ἐξημιονομεθα πολὺ οὔτε σεῖς οὔτε ἐγώ, καὶ δι' αὐτὸ δὲν παραβλέπω καὶ τὸν λόγον διατὶ νὰ μὴ σὰς ὁμιλήσω. Περὶ παλαιοῦ τινος καραβοκύρη διηγοῦνται οἱ νησιῶται τοῦ Αἰγαίου, ὅτι εἶχε τὴν μονομανίαν νὰ πηγαίῃ πάντοτε ἐναντίον τῆς τρικυμίας καὶ νὰ φωνάζῃ ἀδιακόπως πρὸς τὸν πηδαλιούχον τοῦ τῷ γινωστὸν ναυτικὸν παράγγελμα "Ὁρτσα." Ὁ πηδαλιούχος ἐξετέλει εὐπειθῶς τὴν παραγγελίαν, ἀλλὰ δὲν εἶχε κάμῃ ἀκόμῃ τὴν τελευταίαν στροφὴν, ὅτε ἤκουε πάλιν τὸν καπετάνιον φωνοῦντα "Ὁρτσα!". Ὁ ἄνθρωπος ἐξετέλει πάλιν ἀμέσως τὴν διαταγὴν, ὅτε ὁ μανιώδης καπετάνιος ἐφώναζεν ἐκ νέου "Ὁρτσα!". Μὲ τὸ ὅρτσα καὶ μὲ τὸ ὅρτσα λοιπόν, κράκ! καὶ πέφτει τὸ πλοῖον μίαν ἡμέραν εἰς τὴν ξηράν. Ἀλλ' ὁ φοβερός καπετάνιος, μανιωδέστερος παρὰ ποτέ, "Ὁρτσα μωρέ!", φωνάζει καὶ αὐτὴς πρὸς τὸν τιμονιέρην. Καὶ ἐκεῖνος, μεταστρεφόμενος πλήρως ὀργῆς διότι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐντολήν: Δόσε μου θάλασσα νὰ ὀρτσάρω!, τοῦ λέγει. Τὸ θαλασσίον ἀπὸ ἀνέκδοτον μοῦ ἐνθυσίαν αἱ περιγραφὰὶ τοῦ ναυαγίου τῆς "Τζέσση", διότι ἀν αὐταὶ εἶνε ἀληθεῖς, οἱ ἐπ' αὐτοῦ ναυτικοί, σύμφωνα μὲ τὸν φυσικὸν δρόμον ὃν ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ πλοῖον, καὶ ἀν ἤθελαν ἀπὸ σκοποῦ νὰ τὸ εἴρουν εἰς τὴν ξηράν, ἔπρεπε νὰ ζητήσουν ἀπὸ κανένα, ὡς ὁ πηδαλιούχος τοῦ ἀνεκδότου θάλασσαν διὰ νὰ ὀρτσάρῃ, γῆν αὐτοὶ διὰ νὰ προσκρούσουν. Ἀντὶ τούτου ὅμως, εὐρήκαν πολὺ καλλίτερον νὰ κοιμηθοῦν, ν' ἀφίσουν δὲ τὴν πολύτιμον βοηθὸν Τύχην νὰ τοὺς τὴν εὕρῃ. Ἡ τύχη τοὺς τὴν εὕρε πράγματι, καὶ ἡ ξηρὰ ἀνέκυψεν ἀδηνάον πῶς ἐκ τῶν κυμάτων, καὶ τὸ πλοῖον ἐπετέθη γενναίως κατ' αὐτῆς, καὶ αὐτοὶ ἐξυπνήσαντες ἔτριβαν τοὺς ὀφθαλμούς των καὶ ἔλεγον ὅτι τοὺς ἐφαίνετο ὡς ὄνειρον. Θὰ ἐπιθυμοῦσα πολὺ νὰ ἤξευρα πῶς ἄλλως θὰ ἐνόμιζαν ὅτι ἠμποροῦσε νὰ τοὺς φανῇ, ἀφοῦ ὅλοι των τὴν ὥραν ἐκείνην ἐκοιμῶντο.

Εἰς ἐν τῶν προηγουμένων χρονικῶν μου ἐξέφραξα πρὸ τινος καιροῦ τὴν ἰδέαν ὅτι οἱ ἐσχάτως ἀνακαλυφθέντες ἐν τῷ τάφῳ των μαραθωνομάχοι ἀπεφάσισαν νὰ ἐξεέλθουν ἐκ νέου μετὰ τόσους αἰῶνας εἰς τὸ φῶς, βλέποντες τὴν ἀνδυνάστηκὴν τροπὴν, ἣν ἐλάμβανεν ἡ ὑπὸ τὸ πρόσχημα λούστρων δευτέρα ἐπιδρομὴ τῶν Μήδων εἰς τὴν Ἑλλάδα. Δὲν ἐπίστευα ὅμως τότε ὅτι ἡ ἰδέα μου αὕτη ἦτον πρᾶγματι τόσον ἐγγὺς τῆς πραγμα-

τικότητος, ὅσον ἀπεδείχθη τελευταῖον. Ἡ ἐπιδρομὴ αὕτη ἀριθύνως πλέον ἔλαβε χαρακτῆρα καθαρῶς ἐπιθετικὸν καὶ ἐπικίνδυνον, εὐρισκόμεθα δὲ ἀναμφιδόλως εἰς τὰ πρόθυρα νέων ἀγώνων. Ὡς ἀντελήφθησαν βεβαίως καὶ ἰδιοῖς ὁμμασιν οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται, οἱ ξένοι οὗτοι ἐπιδρομεῖς, ἀπὸ τῆς πλατείας τῆς Ὁμονοίας ὅπου ἀρχικῶς εἶχαν στήσῃ τὸ στρατόπεδόν των, προῦχώρησαν βαθμυδόν, κατέλαβον ἀρκετὰ στρατηγικὰ μέρη τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἔφθασαν δὲ καὶ μέχρι αὐτῆς τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος. Καθὰ δὲ ἀνήγγειλαν πρὸ τινος αἱ ἐφημερίδες, τοῦτο ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ συγκροτηθοῦν ἐπανειλημμέναι σοβαρὰὶ συμπλοκαὶ ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς Ὁμονοίας καὶ ἐν τῇ τοῦ Συντάγματος μεταξὺ τῶν ἰθαγενῶν λούστρων καὶ τῶν ἐπηλύδων Περγῶν, οἵτινες ἤρχισαν ἀποβαίνοντες λίαν ἐπιβλαβεῖς εἰς τοὺς πρώτους. Ἡ σύγχρονος ἱστορία δὲν ἀναφέρει τίνες κατήρξαντο χειρῶν ἀδίκων, διαπιστοῖ ὅμως ὅτι αἱ συμπλοκαὶ διεξήχθησαν κρατερῶς, φόδος δ' ὑπάρχει συνεχίσεως αὐτῶν εὐρύτερον καὶ δυσσηματικώτερον. Ἀναμφιδόλως, κανεὶς δὲν θὰ ἐφαντάζετο ὅτι δύο χιλιάδας ἐπὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαίων Μηδικῶν θὰ εἶχαμεν, μετὰ τὰς ἐν Πλαταιαῖς, καὶ τὰς ἐν Πλατείαις μάχας μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Μήδων.

Ἀνάξιον λόγου ἀθηναϊκὸν γεγονός δὲν θὰ ἠδύνατο βεβαίως νὰ θεωρηθῇ ἢ ἐκ τοῦ Ἀντροῦ τῶν Νυμφῶν πρόσφατος ἀναχώρησις τοῦ Κωστάκη. Τὸ Ἀντρον καὶ αἱ τύχαι αὐτοῦ εἶνε ἐκ τῶν περιεργότερων καὶ μᾶλλον ἀξίων σπουδῆς ἐν τῇ πρωτευούσῃ, ἢ τε ὑπαρχίς του δὲ καὶ αἱ ποικίλαι φάσεις του διδακτικώταται τῆς παρ' ἡμῖν κοινωνικῆς ζωῆς. Ἡ ἱστορία του, ὅπως καὶ ὅλων των ἄλλων πρωτοτύπων μερῶν τῶν Ἀθηνῶν μας, θὰ γραφῇ βέβαια μίαν ἡμέραν, μετὰ δὲ τῶν κυριωτέρων χαρακτηριστικῶν τῆς κατὰ τὴν παρούσαν ἐποχὴν τοῦ ἑλληνισμοῦ βιογραφίας του θ' ἀναφέρῃ ἰσως ὡς τὰ συνοψίζοντα καλλίτερον ὅλων τὴν σύγχρονον ζωὴν του καὶ εἰκονίζοντα ἐμφαντικώτερον τὰς διαφορὰς καὶ ὅλης ἅμα τῆς πόλεως καὶ τῶν κατ' αὐτὴν περιόδους, ὅτι ἡ ἀθηναϊκὴ αὕτη γωνία συνέδεσεν ἀρρήκτως τὸ ὄνομά της μὲ μίαν ἑλληνικὴν ποιητικὴν δόξαν, τὸν Ἀχιλλέα Παράσχον, καὶ μὲ μίαν ἑλληνικὴν θεατρικὴν δόξαν, τὸν Κωστάκην Καλλίτσην. Ὁ πρῶτος τὸ ἐψάλε δι' ὥραιον στίχων, ὡς ῥωμαντικὸν ἐνδιαίτημα αἰθερίων ἐρώτων. Καὶ ὁ ἄλλος τὸ κατέστησεν ἐπὶ πολὺ, τὸ ἰδιορρυθμότερον καὶ τὸ ζωνρότερον ρεαλιστικὸν κέντρον, παραδόξως ἀριστοκρατικὸν ἅμα καὶ λαϊκόν, τῆς ἀττικῆς εὐθυμίας. Δυστυχῶς, καθὼς ἐξέρπετε καὶ ἀπὸ τὴν παροιμίαν, ἡ gloria τοῦ πτωχοῦ αὐτοῦ mundi παρέρχεται πολὺ ταχέως, ἢ ἐπιτυχία δὲ φαίνεται ὅτι ἐφέτος ἐγκατέλειψε τὸν πολὺν Κωστάκην καὶ τὸς ἀποπείρας του, ἠναγκάσθη δὲ ν' ἀπέλθῃ εἰς Βῶλον ὁ ἀνὴρ. Ἀντ' αὐτοῦ, ἑταιρία τις, ἐσχάτως ἀφίχθησα, προαγγέλλει ἐν αὐτῷ παραστάσεις ἐκ 15 σκυλῶν. Τῇ ἀληθείᾳ, μέγας ὄντως ὁ κυνισμὸς ἀν-

θρώπων, οἱ ὅποιοι φέρουν εἰς τὴν πόλιν ἐκτὸς τῶν ὑπαρχόντων καὶ 15 ἀκόμῃ σκυλούς, μὲ αὐτὴν τὴν ζέσθην καὶ τ' ἄλλεπάλληλα κρούσματα τῆς λύσεως.

Ὡς πιστὸς χρονογράφος ὀφείλω νὰ σημειώσω εἰς τὰς δέλτους ταύτας καὶ τὴν ἀπὸ τινος εἰσαγωγὴν εἰς Ἀθήνας τοῦ passa-lempro. Τὸ πρᾶγμα, μ' ὅλην τὴν φαινομενικὴν ἀσημαντότητά του, εἶνε ἀξίον προσοχῆς, δύναται δὲ πολὺ πιθανῶς νὰ ἐνδιαφέρῃ τὸν κοινωνιολόγον παρατηρητὴν. Τὸ passa-lempro εἶνε ὡς γνωστόν, τίποτε περισσότερον, τίποτε ὀλιγώτερον, ἢ κολοκυθόσποροι, ξηραϊνόμενοι καὶ ἀλατιζόμενοι, οἵτινες πωλοῦνται εἰς τὸ ἀργὸν πλῆθος των περιπατητῶν τῶν ἰταλικῶν πόλεων, διὰ νὰ τοὺς μασθοῦν καὶ νὰ περνοῦν τὴν ὥραν των, ὡς καὶ τὸ ὄνομα δηλοῖ. Τὸ ἔθιμον κρατεῖ γενικώτατον καὶ ἐν Κερκύρα καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἰταλιζούσας πόλεις τῆς Ἑπτανήσου. Καθὰ λέγουν καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν καὶ εἰς τὴν Σμύρνην. Τόρα εἰσῆλθον καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀντικαταστήσαν τὰ ἀπαισίας μνήμης «κουλούρια καὶ τυρί», ἅτινα παρίστων τὰς Ἀθήνας πόλιν πειναλέων μὴ τρωγόντων κατ' οἶκον ἀλλ' εἰς τοὺς δρόμους, θὰ ἠκούσατε δὲ βέβαια τὰς φωνὰς των πωλητῶν του. Εἰς εὐφύης φίλος μου τὸ μετεγλώτισσε χρονοκτόνον. Ἐγώ, σὰς παρακαλῶ ἀπλῶς ἀλλὰ θερμῶς νὰ συγκρίνετε διὰ μίαν στιγμὴν τὸ «passa lempro» τῶν ἰταλῶν καὶ τὸ «χρονοκτόνον» τῶν ἑλλήνων πρὸς τὸ «limes is money» τῶν ἀγγλῶν.

Μία σκέψις κάθε τόσον: «Α! διατὶ ὁ ἔρως νὰ μὴν εἶνε αἰώνιος... καὶ διατὶ νὰ παρατείνεται περισσότερον ἀπὸ ἓνα μῆνα;...».

Καιροσκόπος

ΑΙΕΤΤΙΚΑ ΕΝΘΥΜΗΜΑΤΑ

(Συνέχεια καὶ τέλος, τῆς προηγουμένης σελίδος)

Εἰς τὰ μέρη ταῦτα ἀνοίγονται ἀγοραὶ, τεῖοπωλεῖα, οἶνονπνευματοπωλεῖα, γραφεῖα πρακτόρων, οἵτινες ἀγοράζουσι τοὺς ἰχθῦς, διασκεδαστικὰ κέντρα μὲ θαυματοποιούς, καταπίνοντας μαχαίρας ἢ ἐξάγοντας πῦρ ἀπὸ τοῦ στόματός των, πρὸς γενικὴν θυμνιδίαν τῶν ἀπλοϊκῶν ἀλιέων, οἵτινες μὲ τὰ δέσματα των ὄρκτων περιδεβλημένοι, καὶ μὲ τοὺς πελωρίους σάκκους των ἐν τῇ κεφαλῇ, φαίνονται ὡς ἀλλόκοτα ὄντα, μᾶλλον ὄρκτοι ἢ ἄνθρωποι. Αἱ γυναῖκες εἰδὶ κεχωσμένοι ἐντὸς διψθερῶν ἀλωπεκῶν· ἐν αὐταῖς δὲν δύναται τις νὰ ἴδῃ τὰ εὐγγραμμά μελῆ των· ἀποτελοῦσι κινούμενον ὄγκον καὶ παρασκευάζουσιν ὅλα τὰ χρειώδη διὰ τὴν ἀλίσταν.

Καὶ ὅτε ἀποφασίζεται ἡ ἡμέρα τῆς ἀλίστας, τότε τὴν ἐν τῇ θαλάσσῃ ταύτῃ πολίχνην τὴν βλέπει τις κινουμένην ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον. Οἱ ἵπποι ζεύγνυνται εἰς τὰ ἑλκνηθρα, καὶ οἱ ψαράδες ἀναχωροῦσιν εἰς τὸν τόπον τῆς ἀλίστας μὲ ἅσματα καὶ μὲ τὰ ἀπαραιτήτα ντέφια.